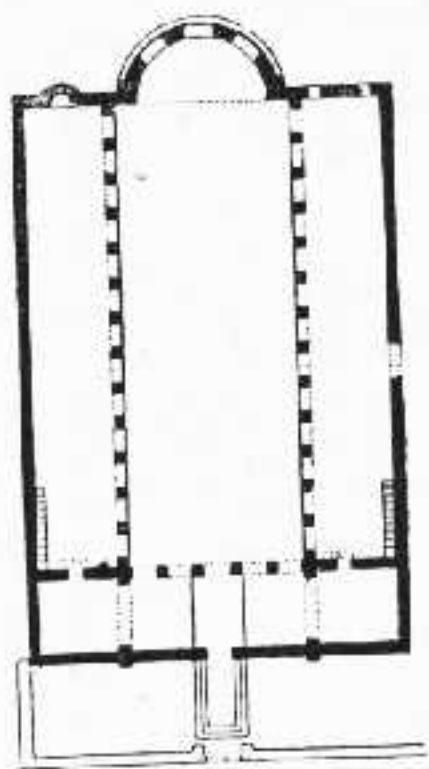

τὸ παρουσιαζόμενον ὑπὸ τῶν δύο ἐνταῦθα παρατιθεμένων σχημάτων (εἰκ. 19 καὶ 20), ἅτινα ἀποτελοῦνται ἐκ τοῦ μέσου εὐρυχωροτέρου κλήτους, χωριζομένου ἀπὸ τῶν δύο στενωτέρων πλαγίων διὰ κιονοστοιχιῶν. Ἐκ τῶν κλητῶν τούτων τὸ μὲν πρὸς δεξιάν ἦτο προωρισμένον διὰ τοὺς ἄνδρας (ἀνδρών), τὸ δὲ πρὸς τὰ ἀριστερὰ διὰ τὰς γυναῖκας (ματρωνίκιον). Τὸ μέσον κλήτος κατέληγεν εἰς τὸ βῆμα (tribunal) τὸ καλούμενον πρεσβυτερεῖον καὶ ἱερατεῖον, ἐν ᾧ ἔκειτο ὁ βωμός, καὶ εἰς τὸ βάθος τῆς μετ' αὐτοῦ συνεχομένης κυκλικῆς κόγχης ἢ καθέδρα τοῦ ἐπισκόπου, ἔχουσα ἐκατέρωθεν τὰς ἑδρας τῶν

Εἰκ. 20. Διάγραμμα τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ βασιλικῆς Ἑοκὶ-Λζουμᾶ (Sybel).

πρεσβυτέρων. Τὸ βῆμα ἔκειτο ὑψηλότερον τοῦ δαπέδου τοῦ ἄλλου ναοῦ, ὅπως ἡ καταρτιστικόν, διὰ βαθμίδων δὲ κατήρχοντο ἐξ αὐτοῦ εἰς τὸ μέσον κλήτος (εἰκ. 21). Ἐκλείετο δὲ διὰ δρυφάκτου ἐκ μαρμαρίνων πλακῶν πλουσίως γεγλυμένων ἢ καὶ διὰ ξυλίνων, σιδηρῶν ἢ καὶ ἐξ ἄλλων μετάλλων στυλιδίων. Ἐμπροσθεν τοῦ βήματος ἐν τῷ κεντρικῷ κλήτει εὕρητο κεχωρισμένος διὰ στηθαίου χώρος τις τετραγωνικός, ἐν ᾧ ὑπῆρχον δύο συνήθως ἄμβωνες καὶ οἱ λεγόμενοι χοροὶ τῶν ψαλτῶν. Εἰς πολλὰς τῶν βασιλικῶν ἐν τῷ βήματι ἔμπροσθεν τῆς κόγχης ὑπῆρχε μεγάλη καμάρα, ἥτις ἐπέιχε θέσιν θριαμβικοῦ τόξου.

Τὰ ἐκατέρωθεν τοῦ βήματος διαμερίσματα τοῦ ναοῦ, εἰς ἃ κατέληγον τὰ πλάγια κλήτη, συνεχισκύνουν μετ' αὐτοῦ διὰ καμνωτῶν συνήθως ἀνοιγμάτων, ὡς καὶ μετὰ τῶν πλαγίων κλητῶν· τὸ μὲν πρὸς δεξιάν ἐκαλεῖτο διακονικὸν καὶ ἐχρησίμευεν ὡς τόπος ἐν ᾧ ἐνεδύοντο οἱ ἱερεῖς καὶ ἐφυλάσσοντο τὰ ἱερὰ σκεύη, ἐξ οὗ ἐνίοτε καλεῖται τοῦτο καὶ σκευοφυλακεῖον, τὸ δὲ πρὸς ἀριστερὰν ἐκαλεῖτο πρόθεσις, ἐν αὐτῇ δ' ἦσαν ἀποτεθειμένοι οἱ ἱεροὶ ἄρτοι καὶ παρσκευάζετο τὸ πρῶτον τὸ μυστήριον τῆς εὐχαριστίας, ἵνα ἐκεῖθεν εἶτα μετακομισθῇ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ.

Αἱ κατὰ μῆκος κιονοστοιχίαι αἱ ἐκατέρωθεν τοῦ μέσου κλήτους ὑπεβάσταζον διὰ τόξων τὸν ἄνωθεν τοῖχον, σπανίως δ' ἔφερον ἀπλᾶ ἐπιστύλια. Ἀνωθεν τῶν πλαγίων κλητῶν συνήθως ὑπῆρχον ἄνω στοαί, τὰ καλούμενα ὑπερῶα, ἅτινα ἐκοσμοῦντο ὡσαύτως διὰ κιονοστοιχιῶν μετὰ τόξων (εἰκ. 22).